

Norges vassdrags- og energidirektorat

Epost: nve@nve.no

Att.: Ragnhild Stokker

DERES REF./DATO:
200700445

VÅR REF.:
201000431

STED/DATO:
Oslo, 16.09.2016

POSTADRESSE
Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Norway

BESØKSADRESSE
Lilleakerveien 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

TELEFAKS:
24 06 70 01

INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: NO-987 059 729

VILKÅRSREVISJON RØSSÅGA - MERKNADER ETTER BEFARING

Vi viser til befaring 30.-31. august i år i forbindelse med vilkårsrevisjon Røssåga. Med bakgrunn i spørsmål og kommentarer under befaringen har vi følgende tilleggsmærknader i saken.

Vedrørende økonomiske krav/fiskefond

Generelt vil Statkraft vise til OEDs retningslinjer og ot.prp. nr. 50 (1991-92) om at økonomiske krav bare kan behandles i vilkårsrevisjonen dersom det foreligger helt spesielle forhold. Vi mener det ikke har fremkommet nye opplysninger som tilsier at krav om økonomiske vilkår kan behandles i revisjonssaken.

Minstevannføring og omløpskapasitet

Under befaringen påpekte Økland i Hemnes kommune at Statkraft gjennom avtalen mellom Statkraft og Hemnes, Grane og Hattfjelldal kommuner i forbindelse med planene for nytt Nedre Røssåga kraftverk også er forpliktet til å overholde selvpålagt minstevannføring i Røssåga på 30 m³/s i perioden 1.6-31.10. Avtalens ordlyd er som følger:

«I forhold til vannføring og vannstander nedstrøms Nedre Røssåga vil disse ikke endres vesentlig i forhold til den manøvreringspraksis som har vært de siste årene frem til årets sommersesong. Dette vil si at Statkraft vil fortsette praksisen med 30 kbm/sek nedstrøms Nedre Røssåga i fiskesesongen normalt i perioden 1.6 til 31.10. Praksis med trinnav nedkjøring mellom 60 kbm/sek til 30 kbm/sek i steg på 7,5 kbm/sek hvert kvarter vil bli videreført.»

Forpliktelsen samsvarer med tilsvarende forutsetning i NVEs vedtak av 15.12.2011 om konsesjonspliktavurdering av tiltaket, men i motsetning til NVEs forutsetning, er ikke Statkrafts forpliktelse etter avtalen tidsbegrenset til nytt manøvreringsreglement er fastsatt. Det vil si at Statkraft gjennom avtalen også i fremtiden er forpliktet til å fortsette dagens praksis med minstevannføring i Røssåga i deler av året. Bestemmelsen i avtalen refererer til Statkrafts selvpålagte restriksjon, som har følgende ordlyd:

«Minimum 30 m³/s vannføring, forutsatt driftsklare maskiner. Vannføringen inkluderer lokaltilsig fra Sjøforsen. Tidsperiode: Hele året.»

Den selvpålagte restriksjonen gjelder for hele året, og er således skjerpene i forhold til bestemmelsen om minstevannføring i avtalen som bare gjelder for deler av året. Vi vil imidlertid understreke forutsetningen om driftsklare maskiner, dvs. ved normale driftsforhold ved kraftverket, og at minstevannføringen på 30 m³/s derfor ikke kan være absolutt. For eksempel vil en lavere vannføring som følge av vedlikehold eller utfall i kraftverket ikke være forhold som bryter med selvpålagt restriksjon eller avtalen med kommunene.

I tillegg er Statkraft gjennom avtalen forpliktet til å installere omløpsventil i Nedre Røssåga kraftverk. Omløpskapasiteten er imidlertid ikke tallfestet i avtalen, da denne fastsettes av konsesjonsmyndighetene basert på faglige vurderinger, jfr. NVEs vedtak av 10.12.2014 hvor omløpskapasiteten er satt til 30 m³/s.

Med bakgrunn i nye undersøkelser sommeren 2016, samt fagvurderinger om at virkningene for fisk først og fremst er relatert til vanddekt areal, mener Statkraft det i dag foreligger godt faglig grunnlag for å fastsette omløpskapasiteten til 15 m³/s. Statkraft har derfor anmodet NVE om ny vurdering av pålagt omløpskapasitet, jfr. vårt brev av 24.08.2016. Anbefalt omløpskapasitet samsvarer med dagens absolutte minstevannføringskrav på 15 m³/s nedstrøms gammel utløpskanal, fastsatt ved overskjønn av 12.10.1961.

Vedr krav om stabil vannstand i Stormyrbassenget

Statkraft praktiserer stabil høy vannstand i Stormyrbassenget og utnytter i ordinær drift ca 10 % av konsesjonsgitt reguleringshøyde. Nye vannveier og økt slukeevne medfører bedre vannbalanse mellom Øvre og Nedre Røssåga kraftverker som igjen gjør det enklere å oppnå stabil vannføring og vannstand i Stormyrbassenget.

Som nevnt under befaringen, men som ikke er utdypet i revisjonsdokumentet, er det i driften av Nedre Røssåga kraftverk nødvendig å opprettholde muligheten til å manøvrere Stormyrbassenget iht. konsesjonen. Blant annet er adkomst for maskiner langs inntakskanalen av landskapsmessige hensyn nå anlagt slik at det for det meste ligger under selvpålagte laveste reguleringshøyde. Ved for eksempel fjerning av flytetorv/myrøyer fra inntakskanalen må derfor vannstanden senkes under den selvpålagte laveste reguleringshøyden slik at maskiner kommer til.

Vi understreker at Statkraft gjennom avtalen med Hemnes, Grane og Hattfjelldal kommuner uansett er forpliktet til å videreføre dagens praksis i Stormyrbassenget. Avtalens ordlyd er:

«I forbindelse med en ny stasjon i Nedre Røssåga vil Statkraft tilstrebe fortsatt å følge den selvpålagte begrensingen i reguleringen, som under ordinær drift skal ligge innenfor 10 % av den totale reguleringshøyden. Det kan gjøres unntak fra dette i forbindelse med nødvendig vedlikehold, ved akutt flomfare og ved ekstraordinære situasjoner, samt etter pålegg fra konsesjonsmyndighetene.»

Vedr krav om stabil vannstand i Bleikvatn

Statkraft mener dagens praktisering av selvpålagt restriksjon i manøvreringen av Bleikvatn fungerer godt og imøtekommer ønsker fra andre brukere av magasinet. Større tappekapasitet som følge av ny overføringstunnel gir bedre reguleringsevne enn tidligere, og gjør det enklere å opprettholde stabil vannstand.

Som nevnt under befaringen vil det også for Bleikvatn være nødvendig å kunne manøvrere magasinet iht. konsesjonen, blant annet for å unngå flom ved spesielle tilsigsforhold. Tiltak i forbindelse med erosjon kan følges opp med hjemmel i standardvilkår.

Beskrivelse av vassdraget nedstrøms Fallfors og minstevannføring fra Fallfordsdammen

NVE påpekte under befaringen at revisjonsdokumentet ikke gir en tilstrekkelig beskrivelse av vassdraget mellom Fallforsen og Sjøforsen i forhold til kravet om slipp av minstevannføring fra Fallfordsdammen. En beskrivelse, samt fotodokumentasjon, er oversendt NVE i egen forsendelse pr epost av 01.09 i år. I korte trekk mener vi karakteristikken av den aktuelle vannstrengen er slik at minstevannslipp fra Fallfors må være betydelig høyere enn kravet på $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$ for at en miljømessig gevinst kan oppnås. Imidlertid er produksjonstapet ved slipp av $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$ fra Fallfors beregnet til 25-30 GWh i året.

Vi vil understreke våre merknader i vårt brev av 31.8.2015 om at slipp av minstevannføring fra Fallfordsdammen i vinterhalvåret også kan medføre betydelige ulemper. Minstevannføringen kan fryse til og øke ismengdene i elveløpet. Ved spesielle tilsigsforhold eller ved behov for tapping, kan dette igjen øke faren for ispropper og isganger og resultere i flom- og erosjonsskader.

Med henvisning til ot.prp. nr. 50 (1991-92) om at vilkår om minstevannføring må vurderes opp mot den miljømessige gevinsten, mener Statkraft kravet om minstevannføring fra Fallfordsdammen må avvises.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS

Toril Sommerli
Produksjonssjef
Region Nord